

ЦЕНТЪР

АМАЛИПЕ

КОГАТО МЕЧТИТЕ СЕ СЪБЪДВАТ...

ЛИЧНИТЕ ИСТОРИИ НА
РОМСКИ СТУДЕНТИ
В МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТИ

АВТОР: ЦЕНТЪР ЗА МЕЖДУЕТНИЧЕСКИ ДИАЛОГ И ТОЛЕРАНТНОСТ „АМАЛИПЕ
С ФИНАНСОВАТА ПОДКРЕПА НА: ПРОГРАМА ЗА ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ
НА ИНСТИТУТ „ОТВОРЕНО ОБЩЕСТВО

Програма за подкрепа на студенти по медицина и лекари-специализанти от ромски произход и Обучение по застъпничество

Стипендиантска програма за студенти от ромски произход в медицинските университети и колежи от 2009 година предоставя възможност на млади, образовани и силно мотивирани младежи от ромски произход да развият своите знания и професионален опит в сферата на здравеопазването.

През 2009 г., която е пилотна за програмата в България, бяха подкрепени общо 23 студенти в Медицински университети и колежи. През втората година подкрепените студенти вече са 57. През академичната 2011-2012 г. 80 младежи получиха подкрепа за своето обучение по медицина и други медицински специалности, а през 2012/2013 г. – 77 младежи. Студентите участници в програмата през 2013/2014 г. са 64.

Това е една комплексна програма, което я прави по-различна и уникална в сравнение със всички останали стипендиантски програми, защото тя има няколко основни елемента.

- стипендии за студенти във висши медицински училища, професионални училища и колежи, както и за лекари-специализанти, които покриват таксите за обучение и разходите за издръжка;
- наставничество на стипендиантите от страна на наставници/ментори;
- обучение в застъпничество както на стипендиантите, така и на наставниците;
- публично представяне и популяризиране на програмата.

С изпълнението на програмата инициаторите, Проект „Ромско здравеопазване“ на Институт „Отворено общество“ – Будапеща, и Стипендиантската програма на Ромски образователен фонд – Будапеща, в тясно сътрудничество с Институт „Отворено общество“ - София, целят да се подобри качеството на предоставяните здравни грижи и да се преодолеят проявите на дискриминация в системата на здравеопазването чрез предоставяне на примери за подражание, които да мотивират младите роми да се насочат към кариера в здравеопазването.

Партньор в програмата през всички години на прилагане в България е Център за междуетнически диалог и толерантност Амалипе, изпълняващ компонент застъпничество, централното събитие на който е летен лагер по застъпничество. Ежегодно той събира всички студенти, участници в програмата.

Отговорна за публичното представяне на програмата е Фондация „Интелдей“, която е един от партньорите за България.

Като централен елемент на цялостната Програма ние виждаме ОБУЧЕНИЕТО ПО ЗАСТЪПНИЧЕСТВО, което преминава под формата на летен лагер в живописна среда край Велико Търново, където студентите прекарват една цяла седмица в обучаване по проблемите на ромската интеграция, проблемите и реформата в здравеопазването.

Обучението по застъпничество е важно, за да затвърди връзките на тези млади хора – бъдещи здравни работници – с техните общности, за да може един ден, когато се дипломират не просто да останат в България, а да работят за подобряване здравния статус на ромската общност и улесняване на достъпа ѝ до качествени здравни услуги.

Един от големите проблеми на ромската интелигенция е, че получавайки диплома за завършено образование и добра реализация, представителите на ромската интелигенция предпочитат да скрият своя етнически произход. В тази връзка обучението по застъпничество занимава студентите и с въпроси, касаещи ромската идентичност, история, култура и традиции.

Всички те са имали своите трудности, но и успехи в процеса на образование. С настоящето издание искаме да разкажем тези истории в първо лице. В много от личните разкази ще видите, че всеки е бил мотивиран от нещо или от някого, когото е следвал като добър модел. Ние вярваме, че повече млади хора ще последват добрия пример на студентите, които разказват своите истории тук.

“Един от големите проблеми с достъпа до качествени здравни услуги на ромите е много малкият брой лекари, медицински сестри и въобще роми, които работят в здравната система. В резултат на това, от една страна общността няма такова доверие на самата система, не разпознавайки свои хора в нея, а от друга страна, това е една от причините за много дълбоките предразсъдъци сред част от работещите в системата, спрямо ромите.”

Деян Колев, Председател на Център Амалипе.

„В рамките на една седмица преди началото на академичната учебна година ние събираме студентите край Велико Търново в рамките на летен лагер по застъпничество, където се опитваме да ги подготвим за това, което ги очаква или, с което ще се сблъскат в университета, т.е. нашата цел е да ги превърнем в застъпници за ромското здравеопазване. Нашата задача е да успеем да задържим тези млади хора, които са един страхотен потенциал за България, не само да ги задържим в България след като завършат, а и да ги мотивираме достатъчно да се върнат да работят обратно за общността.”

Теодора Крумова, Зам.-председател на Център Амалипе

„Силно подкрепяме студентите да се включват в допълнителни дейности, които не са пряко и задължително свързани с обучението им в университета, но искаме те да работят в своите населени места или поне в тези места, в които учат. Работата на медицинските лица, здравните работници като цяло често пъти е близка до работата на социалните работници и затова е хубаво те да познават из детайли проблемите на всяка общност и на отделните ромски групи защото, когато един лекар има практика в ромски квартал, той неизбежно се сблъсква и със социалните проблеми на хората.”

Момчил Баев, Координатор Програма „Здравеопазване” в Център Амалипе

- Тази година кандидатствах във Варненския университет и бях приет по специалността, която винаги съм харесвал - медицина. Още от малък съм бил

повлияван от родителите си, понеже и двамата са медицински лица, но по специално от баща ми, който е общопрактикуващ лекар. Харесваше ми да го слушам и гледам как работи и така постепенно със всеки изминал ден аз започвах все повече и повече да харесвам тази професия. Така дойде моментът, в който реших да кандидатствам по тази специалност без да съм бил принуждаван от никой. Решението си беше изцяло мое и съм горд с избора си.

- **Срещал ли си трудности до сега?**

- Трудности - всеки в днешно време се сблъсква с такива, независимо от какъв мащаб, било то в семейството, в училище, ежедневието и т.н., но всичко се решава в зависимост от желанието.

- **Какъв си бил като ученик, кой ти е бил любимия предмет?**

- Като ученик обичах химията, съответно тя ми беше и най-силният предмет, докато с биологията не ми вървеше толкова. Участвал съм в различни училищни олимпиади, не толкова заради наградите и грамотите, колкото за тръпката, и за да покажа на себе си какво мога.

Съучениците ми винаги са ме харесвали, поради факта че съм общителен и малко или много имаме общи интереси, дали по време на уроци, дали в някои извънкласни дейности, постоянно сме били заедно. Дори заедно сме се готвили за кандидат-студентските изпити. Откакто се помня не съм чувствал някой да ме третира различно заради произхода ми. Това в момента наистина е голям проблем в България, но аз мисля че всичко зависи от човека и характера му. Не е редно да се слагат всички роми под общ знаменател.

- **В каква среда си живял? Главно сред българи или роми?**

- Определено сред роми. Аз и семейството ми живеем в ромския квартал в гр. Сливен, който главно се населява от роми. Само в училище всички други бяха българи.

- **От коя ромска група си?**

- Не съм много сигурен, предполагам че съм от “смесените” :)

- **Говорите ли ромски в семейството, пазите ли стари традиции?**

- Не говорим ромски. Малко го разбираме, но в къщи не го говорим.

Баба ми от време на време се шегува с нас на ромски, но само това. Иначе спазваме всички ромски празници толкова, колкото и българските. Банго Васил - ромската нова година е най-разпространения празник сред ромите. На този ден 13 срещу 14 януари се събира семейството около отрупаната с традиционни ястия трапеза и посрещат новата година. Сурвакането с дрянови клонки присъства както в българския така и в ромския празник.

-Според теб какъв е пътя на интеграцията на ромите? Има ли такъв път?

-Да, аз мисля че има. С времето доста хора се стремят да поотпъчат и разширят тази пътека. Просто трябва желание и постоянство.

-А какви са очакванията ти от университета?

-Развълнуван съм, очаквам нещо хубаво да се случва през времето на следването ми. Цялата тази подготовка през годините и огромното ми желание да съм студент по медицина да бъдат оползотворени.

-Мислиш ли че там ще срещнеш хора, които могат да те дискриминират?

-Да, мислил съм си за това. Много хора са ми казвали, че най-вероятно ще срещна хора, които да ме провокират с мненията си относно ромската общност, но аз мисля, че това зависи от самия човек както в случая, зависи от мен самия. Ако аз не дам повод, никой няма да ме "маркира" като човек който не е един от тях. Още в началото, ако покажа че съм общителен, добър, без предразсъдъци и не се самоизолирам всичко ще е наред. Дори и да има някой, който да не ме приеме и да настройва другите срещу мен, аз просто няма да му обръщам внимание.

-За какво мечтаеш?

-Интересен въпрос. Най-голямата ми мечта в момента е да завърша медицина и да специализирам някъде на запад, например Франция.

-Смяташ ли да се върнеш в България, след като специализираш?

-Да, но мисля да поостана повече. Искам да натрупам повече опит и да усъвършенствам френския си.

-Как би повлиял на други хора от ромската етническа група да следват твоя път към образованието, без значение дали следват медицина или някоя друга специалност?

-Чрез мен и историята ми. След като им разкажа как съм стигнал до тук и какви предимства има образованието, и те ще

опитат. Ще ми задават въпроси като: "Как успя да влезеш в университета?", "Как успя да избегнеш удара на дискриминацията?". Аз съответно ще им кажа така, както е. Има ли желание, има и начин.

КОГАТО МЕЧТИТЕ СЕ СЪБДАВАТ... ЛИЧНИТЕ ИСТОРИИ НА РОМСКИ СТУДЕНТИ В МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТИ

Студентка съм втора година в Медицинския университет във Варна по специалност медицинска сестра.

- Как реши да следваш кариера в здравеопазването и защо точно медицинска сестра?

- Това ми е мечтата от малка, знаех че почти е невъзможно да се сбъдне и не само аз, моите родители също бяха на това мнение. Просто нямаше как, разполагах с ограничена информация и възможности. Така беше докато не разбрах от приятели за Амалипе, организация, чиято помощ се оказва решаваща. Без тяхната помощ аз щях да се занимавам с нещо друго, но не и в сферата на здравеопазването.

Повярвах в себе си и своите възможности и реших, че ще успея. Така докато се усетя съм вече втори курс. В процеса на обучение се запознах и с други млади хора като мен – студенти от ромски произход, които са имали сходни трудности, но благодарение на мотивацията и голямото желание за успех са се справили. Срещите по време на Лагера по застъпничество във Велико Търново с други студенти, които също са успели, ми действат окуражаващо.

Те са от Радомир и общо са 11 братя и сестри, като сред тях няма нито един, който да не е образован. Четирима от тях избират сферата на здравеопазването.

- *Аз съм Деси. Уча „Медико-социални грижи“ в София, На 30 години съм. Уча в Медицински колеж „Йорданка Филаретова“.*

- *Аз съм Искра. Аз също уча „Медико-социални грижи“. На 26 години съм от Радомир, уча в София.*

- *Любен Георгиев, специалност „Медико-социални дейности“ в Медицински колеж „Йорданка Филаретова“. Това са моите сестри.*

- *Казвам се Даниела. Медицинска сестра съм, тази година завърших Медицински университет - гр. София.*

- **Как избрахте медицинските специалности?**

- *Деси: Аз избрах „Медико-социални грижи“, защото искам да се занимавам с хора, които имат нужда от помощ. Винаги съм виждала отношението на хората към наши хора (от ромски произход) как се отнасят с тях и моето желание е било по някакъв начин да помогна на ромите. Избрах тази специалност, защото много ми харесва, широко разпространена е със своите предмети на дейност. Много ми харесва това, което уча и мога да бъда полезна на хората, както и на себе си.*

- *Любен: Аз избрах тази специалност, защото съм минал през много прекеждия и знам какво коства на нас ромите, как ги приемат в болнични заведения и това ме мотивира, за да уча специалност „Медико-социални дейности“, с което да бъда полезен на нашето общество, но не само на него, а и на всички хора, които се нуждаят от нашата социална политика.*

- *Даниела: Аз избрах тази специалност, защото това беше моята мечта. Още от малка исках да се занимавам с дейности в сферата на медицината.*

- **Разкажете за прекеждията си по пътя на образованието и как стигнахте до висшето образование, какво ви мотивира?**

- *Любен: Аз се „заразих“ от сестра ми Даниела. Тя първа беше студентка и от там. Тя ми разказваше за своето израстване в*

университета, за приятелите, за радостта, която е изпитала като влезе като цяло. Ние всички заедно с нея се радвахме. Оттам дойде желанието ми и аз да вляза, и аз да се реализирам като сестра ми.

- *Искра: Изглежда като че всички последвахме добрия пример на сестра ни, която първа започна образование в сферата на здравеопазването. Сега ние даваме добър пример на по-малките ни братя и сестри, един от тях скоро завършва средно образование и по всяка вероятност и той ще избере образование в сферата на здравеопазването.*

- *Деси: Сред всички нас – 11 на брой братя и сестри – няма нито един, който да не е ходил на училище и да няма образование. Затова вярвам, че по-малките ще последват примера ни и ще положат усилия за висше образование.*

КОГАТО МЕЧТИТЕ СЕ СЪБДАВАТ...
ЛИЧНИТЕ ИСТОРИИ НА РОМСКИ СТУДЕНТИ
В МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТИ

ЛЮБЕН ГЕОРГИЕВ
На 30 години, от Радомир

- В момента съм студент трети курс в специалност "Медико-социални дейности" в Медицинския колеж „Йорданка Филаретова“. Занимавам се с танци и футбол като странични занимания през свободното си време.

-Какво те накара да запишеш такава специалност?

-По принцип в началото исках да уча в Национална спортна академия. След известно обмисляне реших, че не знам какво бих правил със специалност от там и смених посоката. Исках да правя нещо, с което да оставя следа след себе си. Може да звучи като клише, но се чувствам добре, когато съм полезен на хората, а с настоящата специалност се чувствам пълноценен, знам че един ден ще помагам на хора в нужда.

-Аз като цяло съм скромно момче и не обичам много да се хваля, така съм възпитан от малък. Родителите ми вече са пенсионери и двамата.

-Получаваш ли подкрепа от тях, за това че продължаваш да учиш и да се развиваш?

-Подкрепата от родителите е много важна. Аз я получавам винаги и при всякакви обстоятелства. Ако не ме бяха насърчавали сигурно щях да съм женен в момента и без образование.

-Имаш ли модел на подражание, човек на когото се възхищаваш?

-Да, Димитър Бербаков. Харесвам този човек не само като футболист, харесва ми това, че помага на много деца.

-Какво мислиш за ромската интеграция? Какво би помогнало за развитието ѝ?

-Вие като организация до голяма степен помагате за нейното развитие с мотивацията, с която ни зареждате. Напоследък виждам промяна. Вие сте пример за нас, а ние за останалата част от хората в нашите общности.

КОГАТО МЕЧТИТЕ СЕ СЪБДАВАТ...
ЛИЧНИТЕ ИСТОРИИ НА РОМСКИ СТУДЕНТИ
В МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТИ

ПЕПА КАРАДЖОВА
От град Кнежа

- Разкажи ни за себе си, от коя ромска група си?

-В квартала, в който живея хората се наричат миллет (мюсюлмани), по-възрастните хора се обиждат, ако ги наричат роми. Някои от тях говорят турски, а други ромски, но пък по-младите, включително и аз, не говорят нито турски, нито ромски.

-А какви празници празнувате?

-Майка ми е ромка християнка, а баща ми е мюсюлманин и в къщи празнуваме всички християнски и мюсюлмански празници като се почне от Рамазан Байрам, Коледа, Великден и всички останали. Това е много хубаво, защото винаги сме се радвали с брат ми като деца на семейните събирания и подаръците, които получавахме.

-Как реши да следваш медицина?

-Може да звучи странно, но винаги съм знаела, че ще уча медицина може би още от IV-ти клас. Спомням си за една случка, като бях по-малка с брат ми играехме на мускетари и тогава си порязах ръката. Отидохме до болницата, за да зашият ръката а ми и от там си взех спринцовка, за да си играя с нея, винаги съм знаела, че искам да уча това. Благодарна съм на това, че родителите ми винаги са ме подкрепяли. Аз не съм от повечето студенти, които бяха тръгнали на подготвителни курсове (организирани от "Отворено общество"), за да влязат медицина. Родителите ми сами плащаха да ходя на частни уроци и така се подготвих да вляза медицина, като след това ме подтикваха да уча и да не спирам да се развивам, да уча нови езици, или да карам някакви курсове. Винаги са ми казвали, че образованието е най-важно, може би защото майка ми е с основно, а баща ми със средно образование. Вероятно, защото никой от семейството не е продължил образованието си, аз съм тяхната надежда.

КОГАТО МЕЧТИТЕ СЕ СЪБДАВАТ...
ЛИЧНИТЕ ИСТОРИИ НА РОМСКИ СТУДЕНТИ
В МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТИ

Студентка V-ти курс в специалност "Медицина" в град Плевен.

-Как мислиш да допринесеш за интеграцията на ромите?

- Мога да кажа за Кнежа, че нямаме проблем с интегрирането на ромите. Повечето от моите връстници роми, които познавам в момента са студенти и учат, въпреки че има и такива, които са семейни и имат деца, но те са по-малко. Проблемът е, че записват специалности като туризъм или икономика и после трудно се реализират. Но пък имаме друг квартал в града, в който има проблем с ранните бракове. Аз лично искам да давам добрия пример на подрастващите около мен и в моя град, за да следват те своите мечти за реализация, което ще стане само чрез образование.

- Имаш ли мечта и каква е тя?

- Да, имам мечта. Мечтая първо да специализирам "вътрешни болести" и да стана един от най-добрите лекари в това направление. Искам някой ден хората като чуят доктор по "вътрешни болести" да се сещат за мен като добър специалист. Мечтая също така вятърът на промяната да дойде и сред нашата общност и след 20 години да не се налага да говорим за интеграцията и образованието сред ромите!

- В момента съм студентка IV-ти курс със специалност "Акушерство" в град София.

- От коя ромска група си?

- Аз съм от групата на така наречените "цуцумани", а въкци се говори предимно на български. Понякога родителите ми си говорят на ромски, но общуват и на български.

- Какъв беше твоят път към образованието ... труден или лесен?

- Трудно ми е да преценя, имало е и трудни, и лесни моменти. За мен по трудно беше в гимназията, защото идвам от малък град, където всички се познават. Проблем беше негативното отношение от страна на някои преподаватели. Как може момиче от ромски произход да има амбиции, си мислеха те. Може би имаше и проблем, че отделям повече време на биологията и химията, но те бяха по важни за кандидатстването ми.

- Добре, а твоите съученици дискриминираха ли те? Родителите ти мислили ли са да те спрат от училище?

- Никога не съм изпитвала дискриминация от своите съученици нито в основното, нито в средното, в университета също. Не, никога не са ме спирани, напротив майка ми искаше да запиша висше образование и да уча. Подкрепят ме в това начинание.

КОГАТО МЕЧТИТЕ СЕ СЪБЪВАТ...
ЛИЧНИТЕ ИСТОРИИ НА РОМСКИ СТУДЕНТИ
В МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТИ

- А как реши да следваш медицина?

- Мисля, че майка ми до известна степен е повлияла на това мое решение. Като бях по малка ми е говорила за това и с времето се превърна в моя мечта.

- Желаш ли да допринесеш за интеграцията на ромите и по какъв начин?

- Разбира се че искам! Това не се случва лесно. Аз и моите колеги от Програмата сме задружни и работим всички, за да се случи това.

- Имаш ли мечта и каква е тя?

- Всеки човек има мечти! Аз до някъде съм постигнала своите... Моя мечта беше да започна това образование, защото то е това, с което искам да се занимавам и се случва. Всеки се стреми към най-високата степен. Сега завършвам бакалавър след това мисля да запиша магистратура. Докато има хора, които ме подкрепят и ме мотивират, винаги ще се стремя по високо.

учи „Фармация“ в Медицински университет в София четвърта година.

- Как избра да следваш медицина?

- Още в училище имах интерес към биологията и химията. Първоначално възнамерявах да уча "Технология на парфюмерията и козметиката", но до този момент реализацията е малка в България и баща ми беше този, който повлия на избора ми да запиша фармация. Родителите ми не са ме спирани

от училище, нито са се опитвали да налагат своето мнение за моето развитие в живот. Аз съм си избрала както да завърша природо-математическа гимназия в Сливен, така и в последствие да се насоча към медицината в София. Баща ми беше този, който ме насочи, а не този който ме е спирал или предопределял решенията ми.

- Имало ли е някакви случаи на дискриминация от страна на съученици или учители през годините?

- Не. Дори и сега в университета, когато спомена произхода си нямам проблеми с това.

- Искаш ли да участваш в интеграцията на ромите и как би го направил?

- Първата стъпка трябва да бъде свързана с просветата и училищата. Според мен само образованият човек има правилния мироглед да избира и да гради живота си.

- Как ти помогна стипендиантската програма в която участваш?

- Стипендиантската програма ми помогна да се изградя лично. През 2011 година записах да следвам в университета и тогава за първи път участвах в обучителен лагер по застъпничество. До този момент аз не знаех много неща, свързани със здравната система, социалната система и здравната политика, водена спрямо нас ромите.

- Ако не получаваш стипендия ще имаш ли възможност да продължиш обучението си?

- Да. Ако се наложи ще работя нощно време, а през деня ще уча. Ще бъде трудно, но имам колеги, които го правят. Няма да бъде нито първата, нито последната, която работи и учи, но ще завърша.

- Имаш ли мечта и каква е тя?

- Най-съкровената ми мечта е да бъда оценена тук в страната си и да имам възможността да живея тук, да допринасям за всеобщото благо на тази страна. Не искам обстоятелствата да ме карат да я напускам. Искам тук да отгледам децата си. Също така мечтая всеки един българин, без значение етническия си произход, да върви гордо в тази страна и да бъде оценен.

КОГАТО МЕЧТИТЕ СЕ СЪБЪДАТ...
ЛИЧНИТЕ ИСТОРИИ НА РОМСКИ СТУДЕНТИ
В МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТИ

студент в специалност „Медицина“
в МУ – София.

- Миро разкажи ни за твоя път в образованието. През какви трудности си преминал през всичките години в училище после в университета и успехите разбира се, с които може да се похвалиш?

- Винаги съм знаел, че ще се занимавам в бъдеще със здравеопазване и винаги мечтата ми е била да бъда лекар още от съвсем малък и всячески съм се стремил да постигна тази мечта. Било ми е трудно, защото съм завършил в кварталното циганско училище, след това трябваше да премина в друго училище, и след това трябваше да се явя на кандидата студентски изпит. Малко преди изпитите почина майка ми и тогава мотивацията ми беше снижена, след което намерих някакви сили, явих се на кандидат-студентски изпити и бях приет в медицински колеж "Йорданка Филаретова" - София. Завърших отлично и след това работих известно време по специалността като лаборант. След това се явих на едни кандидат - студентски курсове, организирани от Фондация "Здравни проблеми на малцинствата", при което бях подготвен добре за кандидатстването в университета. Исках специалност "Медицина". Явих се и на общо основание бях приет "Медицина" в три медицински университета. Избрах да запиша в София и в момента съм студент IV-ти курс. Винаги ми е било трудно, но трудностите винаги са ме привличали и са ми давали повече мотивация. В момента също изпитваме трудности в обучението, но такъв е пътят на един бъдещ лекар. Мотивацията ни се повишава, защото

знаем, че с нашето образование в бъдеще ще подпомогнем здравната система, която е не само за ромската общност, а за обществото ни като цяло.

- С какво Център Амалипе ти е помогнал до сега?

- Със всички от Центъра сме в приятелски отношения от години на ред, познаваме се отдавна - когато се организира лагера по

застъпничеството, който е част от стипендиантската програма за млади ромски студенти в медицински университети и колежи. Работим добре заедно. Те всячески се стараят да ни разберат, да ни помогнат, когато имаме някакви затруднения. Обученията, които се организират помагат да доизграждаме нашата култура, да разберем малко повече за ромите и съответно да придобием практически знания, които да приложим като специалисти в общността и въобще в практиката, и в обществото, така да се каже. Винаги с Център Амалипе сме се разбирали добре и аз им благодаря за това, че са отзивчиви, комуникативни и винаги са в полза на обществото.

- Какви са планове ти за бъдещето и кариерата?

- В бъдеще предвиждам да завърша успешно образованието си, в момента се справям добре благодарение на стипендиантската програма. Надявам се като завърша образованието си като лекар да специализирам кардиология, магистратура като лекар. После се виждам не като кабинетен лекар, а като лекар, който работи между хората и споделя техните проблеми, и общо взето искам да има динамика. Едно различно ежедневиe, добро развитие и практикуване в България.

- А какво ти дава мотивация да продължиш да се развиваш?

- Мотивацията ми по скоро е на лична основа. Тя е свързана с това, че много голяма част от хората търпят бичовете на сърдечно-съдовите заболявания и въобще досегът до хората, работата с тях, това да ги изслушаеш, и да бъдеш част от техните съдби и истории, и усета, и вътрешната мотивация, че можеш да им помогнеш, са все водещи неща за моята мотивация.

КОГАТО МЕЧТИТЕ СЕ СЪБЪДАТ...
ЛИЧНИТЕ ИСТОРИИ НА РОМСКИ СТУДЕНТИ
В МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТИ

РУМЕН АЛЕКСИЕВ
От град Бяла Слатина

Студент по
дентална
медицина в
Медицински
университет –
София,
втори курс.

- Преди да започна да уча дентална медицина съм завършил зъботехника в Медицински колеж „Йорданка Филаретова“, имам брат и сестра.

- От коя ромска група си и кои празници празнувате вкъщи?

- От групата на калайджиите. Колкото до празниците, зависи от семейството. Лично моето семейство обичаме да празнуваме Банго Васил и Гергьовден. Тогава цялата фамилия се събира около богатата трапеза и се радваме, че сме заедно.

- С какви трудности си се сблъсквал по пътя си към образование?

- Най-важното за мен беше подкрепата от родителите

КОГАТО МЕЧТИТЕ СЕ СЪБЪДАТ...
ЛИЧНИТЕ ИСТОРИИ НА РОМСКИ СТУДЕНТИ
В МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТИ

ми и това, че образованието ми винаги е било техен приоритет. Въпреки липсата на финансови възможности, те винаги са правели всичко по силите си, за да успея в живота. Ако трябва да бъда честен обаче, още щом постъпих в гимназия останалите ученици започнаха да ме дискриминират. Главно ми се

подиграваха за цвета на кожата и, ако някой твърди, че българите не са расисти, веднага мога да го опровергая. Малко са хората от български произход, за които наистина етноса няма значение.

- Как избра денталната медицина за специалност?

- Още от малък родителите ми искаха да ме запалят по медицината. Стази цел ми купуваха най-различни докторски комплекти за игра и накрая така и стана. Първо мислех да запиша медицина, но по-късно се пренасочих.

- А накъде се насочват брат ти и сестра ти?

- Брат ми, за разлика от мен, не мисли да кандидатства с медицинска специалност, но сестра ми тази година записа специалност „Помощник-фармацевт“ и съм много горд с нея.

- Имаш ли мечта?

- Да, тя е доста мащабна и въпреки това, с малко усилия съм убеден, че ще се справя. Искам да науча още три езика – английски, арабски и руски, а след като завърша, мисля да запиша и орална хирургия. Най-много си мечтая да се реализирам в Дубай, тъй като страната ми харесва – има интересни обичаи, традиции, а и по-екзотичен климат. Там мисля да отворя клиника и след като се прочуя да допринеса за нашата общност с всичко, което ми е по силите.

КОГАТО МЕЧТИТЕ СЕ СЪБЪДАТ...
ЛИЧНИТЕ ИСТОРИИ НА РОМСКИ СТУДЕНТИ
В МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТИ

СЕВДА ХРИСТОВА
На 23 години,

студентка четвърти курс в специалност „Медицинска сестра“, от ромската група на миллета.

- Говорите ли турски или ромски вкъщи?

- Не може да се каже, че говорим турски или ромски, по-скоро смесица между

двете. Всъщност всеки говори на различен език, било то ромски, турски, български или някаква смесица от трите.

- През цялото време на обучението ти имала ли си някакви пречки и подкрепяха ли те родителите ти?

- За щастие, майка ми и баща ми винаги стоят

зад мен, каквото и да се случва. Единствената ми пречка да следвам в университет бяха финансите, благодарение на наши близки роднини успях да се запиша за следване и малко след това бях одобрена за стипендиантската програма за ромски студенти по медицина, с чиято помощ и до сега продължавам да уча. Аз съм вече на финала на своето обучение. Бях си поставила за цел да стигна поне до магистърска степен, но сега като се замисля, бих искала да се запиша за магистър и да продължа образованието си. За мен то и семейството са най-важните неща.

- Как избра да се обучаваш за медицинска сестра?

- В рода ми има вече една медицинска сестра и тя служи за пример на цялото семейство. Всички казват, че съм тръгнала по нейните стъпки, но аз харесвах биологията и химията още от малка и винаги съм знаела, че искам да уча нещо, свързано с медицина.

- Разкажи нещо за себе си.

- Омъжих се миналата година. Тогава ми оставаха около година и половина, докато завърша бакалавърската си степен и въпреки очакванията на много хора, мъжа ми нито веднъж не ме е спирал от това да ходя в университета. Напротив, за него да се образовам е също толкова важно, колкото и за мен.

- Имала ли си приятелки, които са прекъснали образованието си, заради брака?

- Не е тайна, че все още в нашата общност момичетата се омъжват рано и след това те се превръщат в домакини, които единствено гледат децата си и не работят. Не съм имала приятелки, които наистина да се омъжат толкова млади, но съм чувала за подобни случаи в селото ми.

- Какво мислиш за ромската интеграция?

- Сигурна съм, че има огромен напредък. Много ромски момичета и момчета, се записаха в медицински университети. Усеща се голямо нарастване в броя на ромите висшисти, което много ме радва.

учи фармация трета година в Медицински университет - София.

са крайно нетрайни, а и липсва удоволствие от образованието, все едно учиш напразно. Биологията и химията бяха любимите ми предмети още от самото начало на тяхното изучаване в седми клас. Винаги са ми се отдавали с лекота и ги изучавах с удоволствие, заради това точно по тези предмети бяха и най-високите ми оценки – не съм имала по-ниска оценка от петица.

- Проявявали ли са дискриминация към теб съученици и спирали ли са те родителите ти от училище?

- Родителите ми ме подкрепят през цялото време не само относно образованието, но и за всички важни решения, които взимам в живота си. За щастие, аз не съм точният пример за жертва на дискриминация. Дори, когато някой ме е накарнал, е било в началното училище и то с наивни детски шеги.

- Имала ли си познати, които са се омъжили много млади или против желанието си и заради това са останали без образование?

- Да, много от приятелките ми се омъжиха още в десети клас, а вече си имат и деца. Няколко имаха изключително желание да продължат да се обучават, но родителите им ги подтикнаха към възможно най-скорошна сватба и така и останаха без диплома за средно образование.

- Как ти помогна стипендиантската програма?

- Да бъда включена в програмата беше като сбъдната мечта. Когато отидох в София, не познавах абсолютно никого и не знаех нищо за самия град. Именно хората от програмата, с които се запознах, бяха тези, които ми помогнаха, да се

КОГАТО МЕЧТИТЕ СЕ СЪБДАВАТ... ЛИЧНИТЕ ИСТОРИИ НА РОМСКИ СТУДЕНТИ В МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТИ

- Как реши да следваш фармация?
- Според мен, човек трябва да се развива в това, което му се отдава най-много. Ако някой учи на сила нещо, което не му харесва, то знанията

впиша и знам, че в трудни и не толкова трудни моменти мога винаги да им се обадя и да си поговоря с тях. Те са готови да ме изслушат и за най-малкото нещо. А и финансовият аспект много ми помогна. Със сигурност, без тази стипендия много от нас не биха имали възможността да продължат образованието си.

- Как би допринесла за интеграцията на ромите?

- Все повече и повече роми биват интегрирани, защото имат най-важното – желание за образование. Няма ли някой желание за нещо, няма и да го стори. Затова съм изключително радостна, виждайки този напредък. Също е хубаво, че много младежи проявяват желание за учене, а за да им осигурят това право, усилия полагат хора от всякакви етноси – българи, роми, турци, евреи и т.н.

- Имаш ли мечта? Каква е тя?

- Те са много! :) Най-вече да завърша успешно, да науча четири езика – английски, френски, испански и немски. Главно искам да работя с деца, защото интеграцията и възпитанието започват от детска възраст и това е моментът, в който те се нуждаят от помощ и насоки. За в бъдеще имам друга мечта и тя е да създам семейство.

Израснала съм в село Медковец и там съм завършила средното си образование. След това съм работила като здравен медиатор и в Дирекция „Социално подпомагане“ като социален консултант. Имам доста опит като здравен медиатор - почти 5-годишен стаж. Работила съм в ромската общност и не само там, а с всеки човек, който е имал нужда от помощ.

- Докато си била в училище имаше ли проблеми там?

- Училището, в което учих беше смесено. Не съм била в сегрегирано училище, в така наречените цигански училища. В моя

медицинска сестра и здравен медиатор, майка на едно дете.

- Разкажи ни за себе си, къде си израснала, с какви трудности си се сблъсквала в процеса на образование?

КОГАТО МЕЧТИТЕ СЕ СЪБЪВАТ... ЛИЧНИТЕ ИСТОРИИ НА РОМСКИ СТУДЕНТИ В МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТИ

клас имахме и български деца и деца от ромски произход. Интересното тогава беше, че хората не бяха така разделени. Тогава в този момент не съм имала проблеми с българските си съученици и по принцип не съм срещала такива проблеми в училище.

- А в по-късните години по отношение на интеграцията? Имала ли си някакви трудности и проблеми?

- Трудностите, които съм срещала може би по-скоро са били свързани с работата, която съм работила, защото съм работила в ромска общност и съм гледала да предотвратявам конфликти и да защитавам правата на ромите, като в същото време трябва да ги научиш и какви са техните задължения. Човек няма само права, а и задължения, които трябва да спазва. Тогава не те посрещат особено с отворена врата, никой не иска да слуша за проблемите на ромите, за никой това не е чак толкова важно. Трябва да убедиш институциите, хората, че това нещо е проблем и евентуално на някой може да се помогне. Отнема наистина много усилия и много време, но човек като работи с постоянство и има успехи от двете страни. Получават се нещата, но е трудно.

- Защо реши да избереш да бъдеш медиатор? Какво те накара да се занимаваш с това?

- Аз работя в Социални грижи. Там една част от населението е предимно от ромски произход. Става въпрос за помощи по чл. 9. Аз имах една година стаж, вече имах някакъв опит. След това бях поканена на интервю и реших да пробвам, въпреки че професия не беше развита, не беше държавна политика и беше само една идея, един проект, в който малцина хора вярваха. Ние сме хората, които сме работили на терен, които сме вярвали в това. Работили сме без кабинети, без никакви условия на труд. Обикаляли сме ромските квартали, мерили сме кръвно, организирали сме профилактични изследвания.

- Разкажи ми някоя запомняща се случка, която се откроява в паметта ти?

- Две са нещата, които са ме фрапирани - едното е, когато влизам в едно семейство и виждам, че някои от децата не са на училище. В нашата област не са много, но има и такива. Това не може да те накара да останеш безразличен, въпреки че не ти влиза в задълженията. Не можеш да останеш безучастен. Това винаги ме е фрапирало. Винаги съм разговаряла с родителите, търсила съм начините и възможността това дете да се върне в училище. Също така съм получавала доста сигнали от училището, че децата не посещават училището. Аз се обръщам към семействата, питам защо. Това винаги ме е докосвало. Също така, когато става въпрос за болни хора, които нямат никакъв

достъп до здравна помощ и не могат да си позволят елементарен достъп до здравен специалист, какво остава вече за високо специализирана медицинска помощ, за скъпи изследвания. Системата е такава, че ги оставя в един порочен кръг. Веднъж попаднах на едно бебе, което нямаше 40 дни, регистрано е, но имаше здравословни проблеми и не се хранеше. Като влязох вътре, условията бяха много лоши, но това е най-малкото, което можеш да видиш. Това дете беше оставено, изглеждаше толкова зле, беше много слабо и имаше нужда от постоянен медицински контрол и наблюдение. Тогава се наложи да извикам личния лекар и да уведомя социалните служби. Извикахме Спешна помощ и се наложи да убеждавам тази жена, че това дете трябва да бъде закарано до лечебното заведение, защото иначе в противен случай няма да остане живо. Друго, което много ме ядосва са децата, които са изоставени. Също така винаги търсим начин децата да не бъдат изоставяни и да бъдат в семейна среда дори при баба, при дядо. На много такива хора сме помагали, за да бъдат настанени при близки и роднини. Много хора в ромска общност смятат, че няма такава опция и смятат, че „Закрила на детето“ е институция, която само може да ти вземе децата, но тя също така може и да те подкрепи да не оставиш детето си в институция и да се справиш с този проблем.

Това са нещата, които ме впечатляват. Има доста казуси, това, че хората не разбират, не са запознати с всички неща и не са длъжни да са запознати. Те се страхуват, защото така са го възприели...така са възпитани по някакъв начин, че същите хора няма да ти помогнат, а могат да ти навредят - институциите ще ти навредят, обществото ще ти навреди. И така по този начин те разбират, че институцията не е някакво страшно място. Институцията е място, което може да те информира, да ти помогне и това трябва да бъде целта на една институция. И да имаш една гражданска позиция.

- С какво Център „Амалипе“ ти помогна през годините?

- През тези години „Амалипе“ организира лагер по застъпничество за студенти по медицина и ходим всяка година там. За мен тези обучения са много важни. Всички тези хора, които са събрани тук, които са излезли от всички стереотипи, всички ромски въпроси. Тези хора се обучават в университети и това е уникално да събереш толкова много хора на едно място, които учат медицински специалности и да продължиш да ги обучаваши, да използваш техния капацитет, техните идеи. Ние получаваме практическо обучение. Ние посещаваме кварталите и работим доброволно и даваме пример на хората, не само им помагаме, даваме им пример, че ние сме стигнали до университета, че ние сме успешни и ще се върнем, за да им помогнем. Тези обучения също така дават много запознанства с хора от различни неправителствени организации, институции. Получаваме информация за здравната реформа у нас и по света, и това ни дава много широка представа за положението, в което се намира страната ни и това, с което ние трябва да се борим, защото ние ще станем екип, и ще работим заедно в бъдеще, както работим и сега. Именно по този начин нещата могат да се променят. Тези обучения дават много на всички.

КОГАТО МЕЧТИТЕ СЕ СЪБДАВАТ...
ЛИЧНИТЕ ИСТОРИИ НА РОМСКИ СТУДЕНТИ
В МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТИ

от град Перник, студентка
в трети курс в специалност
Медицина на МУ – София.

- Разкажи ни своята лична история, твоя път в сферата на образованието и трудностите, с които си се сблъсквала, както и успехите, които си постигнала през годините.

- Здравейте! Винаги за моето семейство образованието е било най-големият приоритет. От малка са ми създадени навици за учене.

Още от детската градина си спомням, че баба ми ме е научила да чета и да пиша. В първи клас отидох напълно подготвена. Следвам добрия пример на майка ми, тя е завършила висше образование. Спомням си, че когато исках да си играя с нея, тя трябваше да си учи уроците, била съм може би за 3-4 години. Живеехме тогава със семейството ми във фамилна къща. Майка ми е единствения човек

от всичките ми роднини, която има висше образование. Роднините от страната на баща ми не са дотам образовани и не са дотам интегрирани. Живеят в квартал, който е смесен, в ромската част на квартала. По-голямата част от тях нямат дори средно образование. Ходила съм на училище с много голямо желание. Беше ми приятна обстановката. Исках да имам приятели там както всяко дете, но може би срещнах трудности в общуването си с тях, тъй като те не ме приемаха. Спомням си първия учебен ден, седнах на първия чин в средата до едно момиченце. Запознахме се, радвахме се за един-два дни, но на третия ден тя реши да се премести от мен и седна на позадните столове, защото съм била циганка.

- Успя ли тогава да превъзмогнеш тази трудност? Имаше ли кой да ти помогне тогава?

- Става ми глупаво, когато си спомня за тия неща. Говорила съм със семейството си, дори те са идвали. Това е било в продължение може би до пети-шести клас. Наистина при нас хората са много лоши понякога, защото просто сме малко и тъй като аз бях единствената, никой не ме приемаше там. И дори, когато трябваше да играем някаква игра по физкултура те не искаха да ме хванат за ръката. Било ми е тъжно, защото съм била по различна за годините си, тогава поне. Пишела съм си домашните, рисувала съм вкъщи, но не

съм излизала толкова много с моите връстници. И в същност това беше.... Това ми е създавало трудности в общуването с връстниците ми тогава на психологическо ниво. Сега го осъзнавам. Останалите хора в нашия квартал, момичетата на моите години бяха по-различни и някак си не ми е било интересно с тях и няхахме общи теми на разговор, въпреки, че сме били на 7-8 -9 годинки. Те са били с много добър социален статус, не мога да кажа, че са били хора от гето, даже бяха заможни, по-заможни от нас, тъй като ние не сме били възможно семейство тогава. Много такива случки имам в училище, израз на дискриминация и омраза. Аз често съм била обиждана, мразена от всички. Говорила съм с преподавателите тогава, но няма нищо... Било ми е винаги интересно...Това е дете на 7 - 8 години. Как то осъзнава, че има различия между хората? Това е много лошо, защото... Разбирам, всички хора имаме някаква (вина или нещо такова) до известна степен, но да създадеш омраза у дете, което е на 7-8 години, това говори за семейната среда, в която то е израснало, което според мен е много грешно. Ако хората искат, нашата общност в България, цялата нация, трябва да вървят напред, за да бъдем добре, трябва да бъдем отговорни и толерантни един към друг и да имаме желание за общо израстване. Освен личности, ние сме социални хора, не можем да живеем само за себе си, независимо какви сме. Да, аз съм циганка и съм израснала с българско възпитание. Спазвам някакви ромски традиции или нещо от сорта, да. Гледам от двете страни много обективно, според мен, но хората може би това не го осъзнават. Всеки гледа само за себе си, всеки гледа да смачка другия. Точно тогава, когато никой не ме харесваше... толкова много сме се биели и карали в училище... Даже веднъж си спомням, че ме бяха обвинили, в училище, че съм откраднала

някакъв телефон, а то просто се случи (следното)... момичето, с което седяхме на един чин, седяли сме заедно може би в продължение на около две години и тя си го беше забравила, а аз прибрах моя и нейния в чантата, след което стана грандиозния скандал, че едва ли не аз съм го откраднала. Тогава бях четвърти клас. Грешката не беше в мен, но реакцията на преподавателите беше много интересна. Сега, когато връщам лентата назад осъзнавам. Тогава не ми е направило никакво впечатление какви са взаимоотношенията между хората. Седиш до някой човек, деца сте, общувате и изведнъж някой да си помисли, че едвали не ти.... Това може да стане дори и днес. В университета имам много приятели българи, аз общувам основно с българи, единствено едно момче от ромски произход.

- Кажни ни повече за успехите, които си имала. След като завърши училище как реши да учиш медицина?

- Аз реших да уча медицина преди да завърша. Бях 11 клас, в края и го реших много спонтанно за около 2 часа. Смятах да уча туризъм в Дания и да работя като стюардеса, защото цялото ми семейство живее в чужбина и аз сама живея тук. И аз не знам как, но наистина за 2 часа реших, че ще уча медицина. Спомням си, беше уикенда и от следващата седмица се записах на уроци по Химия и Биология. 12 клас вече по-сериозно започнах, а преди това не съм се занимавала толкова задълбочено с материята. Бях завършила немски език с информатика и математика в ПМГ. Но именно така е трябвало да стане след като ме приеха за една година сериозно готвене без особена представа. Това се случи.

КОГАТО МЕЧТИТЕ СЕ СЪБВАТ...
ЛИЧНИТЕ ИСТОРИИ НА РОМСКИ СТУДЕНТИ
В МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТИ

ЛАЛКА ЦОЛОВА
от Синеморец

студентка
трета година в
специалност
„Медицинска
сестра” във
Варна.

- Как ре-ши да станеш медицинска се-стра?
- Една моя приятелка ме насочи, в гимназията
бяхме заедно. Каза ми за подготвителен курс, обясни
ми всичко и така реших.

- Имала ли си някакви трудности, някакви
лични преживявания в процеса на образование?

- Дискриминация - в началното училище, но
после в университета - не... Учениците се учудваха
от нас и си мислеха, че сме чужденци. Ние си говорим на
български с приятелката и те мислят, че си говорим на цигански. Те
казват: „Извинете, тук на какъв език се говори?” и отговарям „На
български” и „Аммм...Добре-добре”.

На предпоследния изпит през половината от времето на изпита
професора „обичаше всички цигани”... то такива думи не могат да
се употребяват в момента и след като се наизказа ме погледна и ме
попита: „Момиче, ти от какъв произход си?” и започва да ме разпитва
за всичко друго, но не и за изпита.

- Как се насочи към стипендиантската програма, как ти помогна
тя и, ако я нямаше как би се справила?

- Към Програмата се насочих... От начало не мислех, че ще
стане нещо, но после като видях, че има други хора, които учат, дават
ни пример и се насърчих от тях. А ако спрат
Програмата няма да имам възможност да
продължа и да завърша.

- Как мислиш, какви проблеми на ромите
има според теб, около мястото, където живееш и
как могат да се преодолеят?

- Мисленето на по-старите трябва
да се промени, защото те искат да женят
децата рано, обаче те не искат. Мисленето на
младешките вече се промени и затова.

- Би ли искала да участваш в интеграцията
на ромите и ако да, как ще се случи това?

- Да, разбира се, трябва да се интегрираме,
защото ние сме едни от най-необразованите

КОГАТО МЕЧТИТЕ СЕ СЪБВАТ...
ЛИЧНИТЕ ИСТОРИИ НА РОМСКИ СТУДЕНТИ
В МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТИ

хора в България. Не всички роми са лоши, каквито ги показват медиите,
има и добри и лоши хора, както във всички останали общности.

- Имаш ли мечта и тя каква е?

- Мечтата ми е да успея да завърша по тази специалност, която
съм започнала да уча и в бъдеще да отгледам деца си, които също ще са
образовани и ще живеят наравно с останалите.

КОГАТО МЕЧТИТЕ СЕ СЪБВАТ...
ЛИЧНИТЕ ИСТОРИИ НА РОМСКИ СТУДЕНТИ
В МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТИ

АНТОАНЕТА ИВАНОВА
На 43 години

бакалавър в специалност
„Медицинска сестра” към
Медицински университет
София. Сега учи „Управление
на здравни грижи”, родом
от с. Владимирово, община
Бойчиновци.

-Как избра да учиш медицински специалности?

- Моя мечта от малка беше да продължа да
уча, но тъй като вече бях омъжена и няха тази
възможност, беше дълбока скрита в дъното на
душата ми.

- Аз съм от ромско семейство и мога да
кажа, че щастливо изживях детството си, но
завършвайки Френската гимназията в град
Враца, се омъжих веднага след това. Родиха ми
се две деца и така загрижена в отглеждането
и възпитанието им аз изоставих своята
мечта. По-късно, виждайки стипендиантската
програмата за подкрепа на студенти от ромски
произход на Отворено Общество, се записах,
надеяйки се да ме одобрят. Те ме подкрепиха
и ме подкрепяха през цялото ми обучение и аз
достигнах до бакалавърска степен.

- Родителите ти някога искали ли са да те
спрат от училище?

- Не. Те не са, това беше мое желание. Така се случи. Бях на 19
години, когато се омъжих и го направих по собствено желание.

- Била ли си жертва на дискриминация или неравно третиране?

- Не. До момента не съм била, може би заради светлия цвят на
кожата ми.

- Как разбра за стипендиантската програма?

- Активно участвам в живота на нашето село. Знаех за общите програми на Отворено общество, но никога не съм се включвала, защото просто не ми харесва да съм учител. Зам. - кметът на община Бойчиновци ме информира за програмата, която стартира през 2009 г. и аз веднага се записах.

- Би ли искала да участваш в процесите на интеграция на ромите и как?

- Да, иска ми се и ние ромите да сме като цялото българско общество.

Иска ми се да няма толкова много безработица и да няма такава дискриминация. Съответно, ако хората имат достатъчно средства мисля, че няма да живеят в такава нищета, самите те ще се интегрират в обществото.

- Имаш ли мечта и каква е тя?

- Мечтая децата ми да са образовани, да са достойни граждани за България, както и за всички роми.

- В твоя квартал как те приеха, когато започна да учиш?

- За съжаление в моя квартал, (аз не живея в гето, живея в нормален квартал), стереотипите изиграха своята роля върху моето израстване. В началото чувах упреци, даже с невербалното си поведение ми показваха, че са негативно настроени и как така аз ще оставя децата си и ще тръгна да уча. Имаше фрази „Тя луда ли е?“, „Ще завърши ли на толкова си години?“. Не е прието при нас ромите на 38 години да тръгнеш да се образоваш. За тях 38 годишна жена трябва да си седи вкъщи, в кухнята, до децата.

- Как се държаха с теб след като успя в живота?

- Сега нагласата и промяната е пълна, мога да кажа, че те ме търсят за някакви медицински услуги, което доказва и показва, че ме ценят и съм ценна както за ромите, така и за българите. Всички ми се радват на успеха. Упреците спряха. Видяха, че аз извървах достойно своя път.

- Има ли хора, които са последвали твоя пример и са започнали да учат висше образование?

- Такива големи като мен, не. От селото в момента освен сина ми, който също е стипендиант към Програмата, има четири момичета, които също са студенти и учат за медицински сестри и акушерки. Така, че моят пример е последван.

- Семейството ти гордее ли се с теб и сина ти, че и двамата сте в успешни студенти?

- Да. През всичките тези години мога да кажа, че семейството - съпруга и децата ми изиграха важна роля. В самото дипломиране, мога да кажа, че беше върха на айсберга. Имаше камери, имаше снимки, бяха до мен, за което им благодаря.

- Аз съм студентка от ромски произход, майка ми е ромка, баща ми е българин. Казвам това, защото смятам, че това е едно доказателство, че има приемственост между различните етноси. Това е доказателство, че смесените бракове съществуват, че любовта може да стопи различията.

- Разкажи ми историята си. Как премина твоето детство, за твоето образование. Какви бяха отношенията ти със съучениците ти, с родителите ти?

- Аз още от малка съм била винаги отличничка в училище, много ми се отдаваше ученето.

Това беше повод за радост в моето семейство - майка ми много се радваше, баща ми също.

Живеехме в едно село и когато завърших 8-ми клас нашите ме попитаха дали искам да уча повече или това е достатъчно. Аз много исках да уча. Майка ми искаше да спра да уча и да започна да и помагам с домакинството, за да може да работи. Аз обаче много настоявах да уча, всичките ми приятели учеха. Майка ми беше безработна, защото ни гледаше. Тя е много грижовна и за това отдаваше цялото си внимание на нас и не можеше да работи. Това беше причината тя да иска да спра да уча, за да може да работи, обаче аз много настоявах, плачех и те ми позволиха да подам документи в гимназията в най-близкия град до нашето село, който е на 20 км.

Подадох документи, приеха ме желаната от мен специалност, паралелка с Биология и Химия още на първо класиране, на първо място, бях първата приета в паралелката. Но пак си ги имаше многото фактори, които пречеха аз да отида да уча в този град и майка ми отново много настояваше да си остана в нас, обаче аз толкова силно

КОГАТО МЕЧТИТЕ СЕ СЪБЪДАТ...
ЛИЧНИТЕ ИСТОРИИ НА РОМСКИ СТУДЕНТИ
В МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТИ

студентка по медицина
4-ти курс в Медицински
университет Варна.

искаха да уча, че бях готова на всичко и тогава предложих варианта да ме пратят при баба, която е в другия край на България. Бях съгласна да отида там, далече от семейството си, дори да не е паралелката, която аз искам, просто исках да уча. Имах големи изисквания към себе си и големи очаквания. Така и направиха родителите

ми, пратиха ме при баба и дядо. В последствие те се преместиха при мен, тъй като винаги сме били сплотено семейство. След това...винаги съм си мислила, че ще е това - до 12 клас, ще имам средно образование, все пак беше средно, не 8 клас-основно, успокоявах съвестта си. В 12-ти клас чух за уроци по Биология и Химия, за кандидат-студентските курсове, които организираха Фондация „Здравни проблеми на малцинствата“. Много се зарадвах, тъй като цял живот мечтата ми е била да стана лекар. Тази мечта е била голямата и неосъществима мечта, както има хора, които цял живот мечтаят да отидат в Америка, да идат на луната, да пилотират самолет или да видят еди-кое си чудо на света, но така и не успяват да го направят, така си мислех, че ще стане и с моята мечта да стана доктор. Мечтата ми се зароди от сериала Доктор Куийн Лечителката, след това сериали като „Спешно отделение“ и други подържаха пламъчето в мен. Това бяха стимулите ми и кандидатствах за този курс, но тъй като съм много самокритична, не вярвах, че ще ме приемат в курса. Приеха ме все пак. След това не вярвах, че ще вляза медицина. Е, да, не влязох от първия път, не се получи първата година, беше на косъм. Нямах късмет. Записах в колежа в София. Учих една година там, но не се отказах от мечтата си, продължих да ходя на курсовете още една година и след това стана. Приеха ме и в трите университета, в които кандидатствах. Записах в Медицински университет - Варна. Но е интересна историята със записването ми. Имаше още трудности. Класирането ми излезе в 1 ч. вечерта в един юлски петък с грешно заглавие. Срокът за записването ми беше до понеделник - включително. Ако по случайност не бяхме отворили този файл, аз навярно щях да разбера понеделник, когато вече щеше да е късно. После се оказа, че нашите нямат в този момент 450 лв. и не могат да ми платят таксата.

Та тогава намерихме парите, искахме назаем, изпратиха ми ги в последните часове, бях заминала вече с баща ми до Варна и чакам до банкомата да ми

преведат парите. Изтеглих ги, платих си таксата. В последните часове отидох и се записах в университета и вече бях официално студентка по медицина. Това бяха едни от най-щастливите мигове в живота ми. Беше много трудно, но успях, осъществих си мечтата. Това беше най-щастливият миг в живота ми! Винаги при мен нещата се случват по трудния начин. Много ни е било трудно да стигна до тук. За родителите ми винаги е било приоритет образованието.

Баща ми по-скоро е безразличен, докато майка ми много иска да уча, но при най-малката трудност се отказва, ето като след 8-ми клас, след 12 клас... Тя също след 12 клас ми предлагаше да спра да уча, но като видях, че искам да запиша медицина, че имаше курсове, че има стипендиантска програма много се зарадва. Не мога да опиша това вълнение, което изпитах след като аз бях може би единственото, не просто циганче, а изобщо дете, което учи медицина в моя град. Може би вече има и други, но тогава бях единствена с медицина. Брат ми работи и също ме

подпомага. Много ми помага също така и стипендиантската програма, без която по никакъв начин не бих могла да съм тук сега.

- Какви планове имаш? Би ли искала да участваш в интеграцията на ромите по някакъв начин и ако да, какъв би бил той?

- Кой не иска да интегрира ромите? Те дори българите искат да интегрират ромите. Като цяло интеграцията е много сложен процес, много дълъг... Но аз не смятам, че трябва да е толкова дълъг и толкова сложен. Интеграцията за мен се корени в образованието. Защото, ако ти не си образован човек, ти няма да имаш работа, след като няма да имаш работа, ти няма да имаш пари, а след като нямаш пари, нямаш нищо. Колкото и меркантилно да звучи, в днешно време без пари не можеш да направиш абсолютно нищо. Ако имаш пари, съответно имаш длъжност, работиш, с труд си вадиш хляба. Имаш ли ги тези неща, хората ще те уважават, ще се чува мнението ти. Ако учиш ще можеш да говориш правилно, ще можеш да четеш и да пишеш правилно, можеш да си изразяваш мислите и ще можеш да изразяваш мнение. Когато това мнение е казано по правилен начин, обосновано с факти, никой няма да

те отхвърли, абсолютно никой, дори и най-големите расисти като видят, че си умен, че можеш да отговориш на всяка тяхна реплика, дори те ще си признаят, че срещу тях стои умен човек. Можеш ли да изразиш мнението си и то да бъде чуто, ти можеш да вземаш решения, да си пълноценен. Мисля, че трябва да се работи точно там и всички сили да се приложат точно в образованието още от малки. Като почнат повечето хора, нали... ранните бракове, помощи и т.н. , ами аз мисля, че не е там разковничето, всичко е в образованието. Трябва да има финансиране за това, тъй като хората от старото поколение нямат пари, хората, които в момента имат деца - ученици и студенти, няма как да имат възможност да ги издържат, тъй като не са учили, нямат професия, нямат пари. Ако тук се финансира и се помогне, там се вложат някакви усилия, следващите поколения, няма да имат нужда от помощи. Аз, смятам че подпомагам този процес, макар и "капка в океана" като винаги при възможност се опитвам да стимулирам ромски деца да учат, говоря с родителите им, разказвам за Програмата на децата и родителите, разказвам им за възгледите си за важността на образованието и как това ще им даде тласък в живота. А в бъдеще като лекар, се надявам, да мога с повече неща да помагам, от гледна точка на подпомагане здравна култура, организиране на прегледи и т.н. Не мога да бъда по-конкретна, тъй като самата аз не съм сигурна какво ще специализирам. Но със сигурност ще съм полезна.

- Имаш ли мечта и каква е тя?

- Имам две мечти. Едната ми мечта ще прозвучи малко романтично - мир по света. Аз искам хората да се разбират, да се обичат, или поне да се уважават. Защото в днешно време е голяма рядкост. Лично за себе си, мечтая да се реализирам като лекар. Успях, осъществих първата стъпка от пътя към мечтата си, но много е трудно, както казах, при мен всичко се случва по трудния начин, така че още нищо не е свършило. Мечтая да завърша и да се реализирам, за да мога да съм полезна. Искам да видя онзи благодарен поглед в очите на хората, на чиито близки съм помогнала.

КОГАТО МЕЧТИТЕ СЕ СЪДВАТ...
ЛИЧНИТЕ ИСТОРИИ НА РОМСКИ СТУДЕНТИ
В МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТИ

**ЦМЕДТ „Амалипе”, Велико Търново
5000, П.К. 113
Тел./факс: 062/600 224;
e-mail: amalipe_health@yahoo.com;
www.amalipe.com;
www.romahealth.com**

Какво е една мечта? Визия за бъдещето, която заплънява цялото ти сърце и в най-дълбока степен – твоите енергия и душа. Отвори съзнанието си за невероятната сила на креативното си въображение. Това издание разказва за личните истории на студенти от ромски произход, обучаващи се в медицински университети в България. Те споделят трудностите, които са срещали в процеса на образование, но също така и успехите, които са постигнали. Някои от тези са радостни истории, но други са по-скоро тъжни или поне трогателни... Въпреки всичко, те показват посвещението на образованието и успеха на група млади хора, които са избрали да посветят бъдещето си на здравеопазването. Кои са били техните мотиви и добри примери за следване, ще разберете от самите разкази на студентите, както и за желанието им те да бъдат добрия пример за тези, които ще ги последват.

Това издание също така дава информация за стипендиантската програма за студенти по медицина и лекари-специализанти от ромски произход. Ще прочетете и за обучението по застъпничество, което ежегодно се организира от Център Амалипе. В продължилите седмица дейности на обучението, младежите работиха върху изграждане на жизнено важни умения за бъдещата им работа на хора, които ще носят промяна в своята общност. Затова ги нарекохме Белите ластовици!

CENTER AMALIPE

ROMA
EDUCATION
FUND

ИНСТИТУТ
ОТВОРЕНО
ОБЩЕСТВО
СОФИЯ

OPEN SOCIETY
FOUNDATIONS

ЦМЕДТ „Амалипе“, Велико Търново 5000, П.К. 113
Тел./факс: 062/600 224; e-mail: amalipe_health@yahoo.com;
www.amalipe.com; www.romahealth.com